

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošlj. na dom 20 h
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravniškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat . . . 15 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Hrvaški poslanci na Reki.

Zborevanje hrvaških poslancev na Reki se je dne 3. t. m. završilo. Vršilo se je in dovršilo. Že to je velik uspeh. Izbrali so odbor, ki naj poizkuša vresničiti sklepe in pripravljati bodočemu poslaniškemu sestanku tvarino. V odboru so iz Dalmacije: dr. Pero Čingrija, voditelj narodne stranke, Vinko Milić in načelnik pravašev dr. Ante Trumbić; iz Hrvaške pa: dr. Avgust Harambašić in namizna krščansko-socialnih shodov v Ljubljani dobro znani Stefan Zagorac.

Resolucija, ki so jo sklenili, slove:

Povodom političkoga stanja, u koje je dospjela monarkija usled krize v Ugarskoj, hrvatski zastupnici sastadoše se u svrhu, da zauzmu stanovište prema tome stanju i da označe pravac političkome radu hrvatskoga naroda u pitanjima, koja su neprieporna i svima zajednička, a neprejudicirajući načelnom stanovištu, na kojem vojuju u parlamentarnom životu, bilo kao pripadnici klubova, bilo kao pojedinci.

Hrvatski zastupnici drže, da su današnje javne prilike u Ugarskoj nastale usled borbe, koja ide za time, da kraljevina Ugarska dodje postepeno do podpune državne samostalnosti.

Hrvatski zastupnici smatraju tu težnju opravdanom već stoga, što svaki narod ima pravo, da slobodno i neodvisno odlučuje o svome biću i o svojoj sudbini.

Hrvatski zastupnici uvjereni su, da su oba naroda hrvatski i ugarski, ne samo s obzira na svoje historičke odnose, već još više s obzira na činjenicu neposrednoga susjedstva i na realne potrebe svoga života i međusobne samoobrane upućeni jedan na drugoga, te da se s toga ima izbjegavati svaki povod i uzrok međusobnom trvenju.

Polazeći s tih pretpostavaka, hrvatski zastupnici smatraju, da je njihova dužnost boriti se napredno sa ugarskim narodom za izpunjenje svih državnih prava i slobodina, u uvjerenju, da će rečena prava i slobodine biti od koristi hrvatskomu i ugarskomu narodu; a time će se udariti temelji trajnomu sporazumljenju obaju naroda.

Postignuća te svrhe, namijenjene obustranoj koristi, uvjetovano je najprije reinkorporacijom Dalmacije kraljevinama Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji, kojima već virtualno i pravno pripada.

Da se uzmogne pristupiti k ostvarenju reinkorporacije Dalmacije treba najprije, da se odstrane današnji nesnosni parlamentarni i upravni politički odnosi u Hrvatskoj i Slavoniji i da se uvedu takovi odnosi, koji će odgovarati potrebama kulturne zemlje i zahtjevima ustava i slobode, zajedničnim slobodnim ustavnim uredbama, kao što su poglavito:

izborni red, koji će omogućiti i obezbijediti biranje takovoga narodnoga zastupstva, koje će biti vjerno izražaj nespriječene i slobodne narodne volje;

podpuna sloboda štampe, ukinućem objektivnog postupka i uvedenjem porote za štamparske i političke delikte;

sloboda sastajanja, udruživanja i izražavanja misli;

ostvarenje sudačke neodvisnosti, zajam čene svakomu sudcu nepomičnošću i neodgovornošću za svoja sudačka djela;

ustrojenje vanrednih instancija upravno-državnoga suda na zaštitu interesa i političkih prava građana proti upravnoj samovolji;

ustrojenje posebnoga suda za karnostnu odgovornost svih javnih činovnika radi kršenja zakona.

Hrvatski zastupnici uvjereni su, da se trajni sporazumak između naroda hrvatskoga i ugarskoga može postići najprije točnim i strogim vršenjem prava hrvatskoga naroda, sadižanih u postojećoj hrvatskoj ugarskoj nagodbi, te promjenom odnosa što spadaju

u područje posala, koji su danas Hrvatskoj zajednički sa Ugarskom, kao i sa zapadnom polom monarkije na način, da hrvatskomu narodu bude obezbijeden samostalni politički, kulturni, finansijski i obće gospodarsveni obstanak i napredak.

Naravnim tečajem događaja odrazit će se povoljno svaki napredak naroda u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji također i na odnose našega pučanstva, koje živi u drugim zemljama, posebice u najizloženijem kraju, biva u posebnim Istri.

Da se uzmogne provoditi i do ostvarenja dovesti ovdje iztaknuta načela, težnje i zahtjevi, izabire se odbor od pet zastupnika, koji će imati još i daljnji zadatak, da promiče i za rješene pripravlja ina pitanja, koja su našim zemljama zajednička, ili su od koristi obćoj narodnoj dobrobiti.

Iz sastanka hrvatskih narodnih zastupnika.

Rieka, 3. listopada 1905.

Dr. Pero Čingrija, predsjednik.

Dr. Roko Arneri — dr. Ivan Banjavčić — Erasmo Barčić — Lovro Borčić — dr. Melko Čingrija — dr. Ante Dulibić — dr. Eduard Grgić — dr. Avgust Harambašić — dr. Nikola Katnić — Milan pl. Kiepač — dr. Pero Klaić — dr. Ivan Majstrovic — dr. Ivan Mangier — dr. Ivan Marović — Vicko Matas — Vicko Milić — Antun Radić — Mato Radimiri — Nikola Ribčić — Cvjetko Rubetić — Ivan Sašel — dr. Ivan Stambuk — dr. Ante Trešić — Pavičić — dr. Ante Trumbić — Grga Tuškanić — Antun Učović — dr. Fran Vrbanić — dr. Adam Verona — dr. Božo Vinković — Stjepan Zagorac.

Iskreno pozdravljamo skupni nastop na Reki zbranih hrvaških poslancev, ker je z njim otvorena pot daljnemu delu. Zato se pa smemo tudi nadejati, da se naše nastopne opazke sprejmejo tako, kakor so govorjene.

Resolucija sama kaže, da se je debatiralo tudi o istrskih Hrvatih in Slovencih in brez dvojbe se je po daljši debati sprejel pravašem v prilog kompromisni odstavek, ki pravi: napredek naroda na Hrvaškem, v Slavoniji in Dalmaciji bo ugodno vplival na razmere našega ljudstva, ki živi tudi v drugih deželah, zlasti v najizloženijem delu, v posebnosti Istri.

Naše ljudstvo pomenja brez dvojbe tudi Slovence, katerih posebno imenovanje se je opustilo z ozirom na ugovore nepravaških poslancev. A ta odstavek sam dokazuje, da bo treba k prihodnjim sestankom pritegniti tudi istrsko-slovenske narodne zastopnike. Ta logika je neizprosna.

Najznačilnejši so odstavki, ki govorijo o odnosu do Ogrske. Hrvaški poslanci so izrazili svoje simpatije politički borbi, ki jo sedaj bje mažarska koalicija. Že dolgo poznamo to stališče, ki ima v Dalmaciji svoje najbolj vnete zagovornike. Osnovne misli tega stališča so te le:

Da doseže hrvaški narod svojo samostojnost, mora najprej končno pasti nemška nadvlada in z njo zvezano nemško samostojstvo. Mažari so se te nadvlade nekoliko otresli, ko pa hočejo dalje, se jim stavijo silne zapreke; vsako stopnjo samostojnosti si morajo izvojevati. Narodi, ki nimajo samostojnosti, morajo spremljati mažarski boj s svojimi simpatijami.

Te misli imajo trdno logičsko zvezo. Toda v sedanjih razmerah moramo vendar

le opozarjati na to, da borbe ne vodi Ogrska, da se pri sedanjih spletkah ne gre za ogrsko samostalnost, marveč edinole za utrditev najšovinističnejše mažarske stranke. Odstavek v resoluciji, ki pravi, da so sedanje javne razmere na Ogrskem nastale vsled borbe, ki gre za tem, da dojde ogrska kraljevina stopnjema do popolne državne samostalnosti, potemtakem ni resničen. Mažarsko pleme hoče svojo nadvlado.

V tem oziru nas je naravnost nemilo zadel odstavek, kjer se govori o ogrskem narodu. To je — lahko rečeno — najbolj nesrečen izraz v celi resoluciji, izraz, ki ga moramo najedločnejše odklanjati. Ogrskega naroda ni, in naj se v prilog mažarski nadutosti še bolj trudijo razni ogrski patvoritelji državnega prava, opravičiti ta pojem, zavoljo tega ni nič bolj pameten in nič bolj pravičen. V pojmu ogrskega naroda tiči mažarska nasilna nadvlada nad vsemi nemažarskimi narodi, ali kakor govori mažarska nomenklatura, narodnostmi, tudi nad prekmurskimi Slovenci in Hrvati.

Prisrčno nas pa veseli politički razum zborovalcev, s katerim so kot edini pravi temelj daljnemu zdravemu razvoju postavili načelo političke svobode. Žal, da niso sprejeli načela splošne in enake volivne pravice. Dvakrat žal, če tega niso storili z ozirom na mažarsko koalicijo! Med zahtevami, ki izvirajo iz načela političke svobode, je izpuščena verska svoboda in narodna ravnopravnost.

Pogrešamo ju, kakor še drugega marsikaj. A upamo, da pričeto skupno delovanje, razmeram primerno ejačeno, v prihodnje porodi jasnejše izkristalizovane sklepe!

Ker je ta resolucija napravila Košutovcem prevelik poklon, ni bilo drugače, nego da je zašla v protislovja. O odnosu med Hrvaško in Ogrsko pravi, da se morajo najprej točno in strogo izvrševati pravice hrvaškega naroda, ki jih obsega obstoječa hrvaško ogrska nagodba. To govori tistim Košutovcem, ki pogodbe iz leta 1867 med Avstrijo in Ogrsko ne priznavajo in vsled tega tudi ne morejo priznavati na tem temelju sklenjene nagodbe med Hrvaško in Ogrsko. Brez vsake potrebe so ustvarili hrvaški poslanci zase neki prejudic, ki ni političko opravičen, ne taktičko previden.

Burni prizori v državnem zboru.

Včerajšnja seja se je pričela ob 3. uri popoldne. Predvčerajšnjim je češki poslanec dr. Koudela zahteval grajo za poslanca Albrechta, ki mu je zaklical „lažnik“. Danes sta se nasprotnika poravnala, češ, da so bila na obeh straneh nesporazumljenja. Dr. Ploj je začetkom seje v imenu grajalnega odseka predlagal, naj zbornica to poravnavo vzame na znanje.

Nato je včeraj državna zbornica nadaljevala razpravo o vladni izjavi. Baron Gautsch se je zopet oglašil in z ozirom na dogodke v Brnu svaril Nemce in Čehe, naj se ne lasajo po ulicah.

Nato so govorili krščanski socialci Schraffl o splošni, enaki, tajni in direktni volivni pravici, italijanski poslanec dr. Bartoli in kot glavni govornik grof Sternberg. Ko predsednik naznani, da je grof Sternberg glavni govornik, nastane smeh na vseh straneh in poslanci se gne-

tejo pred Sternberga. Mnogi mu nagajajo z medklici, osobito Wolf Sternberg svari, končno pa zgrabi kozarec z vodo in ga vrže v Wolfa. Zadel ga je na desni rami. Wolf ni bil ranjen, pač pa poslanec Wastian na prstu tako, da mu je tekla kri. Nastaljenepopisen krik. Dasi je predsednik zvonil, se duhovi niso pomirili. Predsednik je ukoril grofa Sternberga in označil njegovo postopanje za nečuveno. Obžaloval je, da nima na razpolago drugega disciplinarnega sredstva, kakor ukor. Predsednik je pozval grofa Sternberga, naj nadaljuje. Škandal je bil nato še večji. Sternberg je rekel, da hoče v prihodnje vedno tako nastopiti, da ga ne bodo motili z medklici, ker se ne pusti ostrašiti in terorizirati. Ker le ni nastal mir, je z pustil predsednik svoj sedež in tako pretrgal sejo.

Sternberg je zapustil s svojimi tovariši zbornico. Na mostovžu je izpil čašo piva. Ko se je „pokrepčal“, je rekel, da bo nastopil proti vsakemu poslancu, ki ga bo motil. Zgotoviti si hoče govorniško svobodo, čeprav z revolverjem. Sternbergu se je približal na predsedniškovo prošnjo dvorni svetnik Ploj, ki ga je nagovarjal, naj se opraviči pri Welfu. Češki poslanci so pa rekli Sternbergu, naj ne prosi pod nikakimi pogoji za odpuščanje. Sternberg je odgovoril posredovalcu: „Zlaj čujete, ne prosim odpuščanja.“

Medtem so zborovali načelniki klubov. Dr. Derschatta je zahteval, naj predsednik takoj vzame grofu Sternbergu besedo, pridružila sta se mu poslanca Gross in Kaiser. Poslanec Kramar je pa naglašal, da je dobil Sternberg še ukor in ne kaže podvojiti kazni; tudi Pacak se je pridružil Kramarju. Grof Dzieduszycki je tudi govoril proti dr. Derschatti in obžaloval, da motijo govornike radikali. — Končno so sklenili, naj prosi Sternberg zbornico za odpuščanje, a če razžali Sternberg zbornico, naj mu vzame predsednik takoj besedo. Sklep so naznanili grof Sternbergu.

Ob 6 uri 25 minut je predsednik zopet otvoril sejo. Obžaloval je še enkrat Sternbergov čin in rekel, da pričakuje, da Sternberg prosi zbornico za odpuščanje. Poslance je pa prosil, naj ne kršijo govorniške svobode. Predsednika so motili z medklici Kutscher, Kaspar in Wolf. Grof Sternberg prične govoriti. Izjavlja, da je prisiljen zato, kar je storil v samobranu. (Nemir, medklici), prositi zbornico za odpuščanje, ker se to ne vjema z navadami zbornice. Wolf kriči, da ni to nikako opravičenje. Grof Sternberg nadaljuje: Stvar ni imela narodnostnega značaja in bi bil nastopil proti vsakemu tako, če bi mi kratil govorniško svobodo, kakor mi jo je Wolf. Gospoda! Moje dejanje je popolnoma nepolitično in izvršeno le v smislu osebnega samobrana pred teroristi zbornice. Predsednik vzame grofu Sternbergu besedo, ker je zopet žalil zbornico. Nastane zopet vihar. Sternberg apelira na zbornico, a predsednik izjavi, da ne prepusti sklicevanja na zbornico. Poslanec Ch. očita predsedniku, da je lakaj Nemcev. Grof Sternberg kliče, da poslanci niso govorni sluge. Hum je vedno večji. Predsednik zaključuje sejo ob 6 uri 35 minut in odredi prihodnjo sejo v četrtek ob 11. uri popoldne z galeonije. Je čuti kliče: „Fei Sternberg!“ Sternberg kliče galeriji: „To so predsednikove kreature! Jutri pridem z revolverjem.“ Le počasi so šli poslanci narazen.

Zavarovanje zasebnih uradnikov.

Dunaj, 5. oktobra.

Pred meseci je soc. politični odsek izvolil sedem članov, ki naj napravijo kompromis med strujami v odseku ter na podlogi kompromisa izdelajo nov načrt glede zavarov. zaseb. uradnikov. Pododsek je izvršil svojo nalogo in danes je dr. Foit poročal v odseku. Kompromis je v tem, da se sicer osnuje na Dunaju osrednje vodstvo,

v posameznih deželah pa bodo uradi, ki bodo izvrševali zavarovanje in sploh vršili ves promet z zavarovanci.

Dalje se izločene priklade in določene gotove mesečne premije povprek za dobo 20 let. Zavarovanje bo prisilno za vse z a s e b n e uradnike, ki imajo najmanj 600 kron letne plače, in uradnike v jav. službi, ako nimajo pravice do preskrbine v slučaju onemoglosti in starosti, ko so dovršili 18. leto in ne prekoračili 50. leta svoje starosti.

Zavarovanci so po načrtu razdeljeni v šest plačilnih razredov, in sicer: Prvi razred z letno plačo 600 do 900 kron, drugi razred z letno plačo 900 do 1200 kron, tretji razred z letno plačo 1200 do 1800 kron, četrti razred z letno plačo 1800 do 2400 kron, peti razred z letno plačo 2400 do 3000 kron in šesti razred z letno plačo nad 3000 kron.

Predmet zavarovanja je pravica preskrbine za slučaj onemoglosti in starosti, preskrbina za vdove, vzgojevalnina za otroke in enkratna odpravnina za vdove in otroke. To pravice dobi, kdor je plačeval vsaj 120 mesecev, in sicer v 1. razredu na mesec 6 kron, v 2. razredu 9 kron, v 3. razredu 12, v 4. razredu 18, v 5. razredu 24 in 6. razredu 30 kron. Letna renta pa znaša:

za 1. razred 180 kron,	
" 2. " 270 "	
" 3. " 360 "	
" 4. " 540 "	
" 5. " 720 "	
" 6. " 900 "	

Kdor pa vplačuje nad 120 mesecev, dobi primerne večje rento, oziroma preskrbino.

Odsek je tudi s o g l a s n o sklenil, da naj država v pokritje uravnanih stroškov na leto prispeva do 100.000 kron. Tej zahtevi pa se vlada odločno opira; pač pa je upanje, da bode vlada vsaj za določeno dobo prispevala na leto 50.000 kron. Odsek je danes odobril načrt v celoti, ki pride morda v zbornici na vrsto po dež zbora.

Dunajska pogajanja o volivni izpremembi na Ogrskem.

Včeraj dopoldne je zaslišal vladar zopet Fejervaryja, ki se je prej posvetoval dve uri s Kristoffjem in Lanyjem. Fejervary je bil pri vladarju od 10. do 12. ure dopoldne in od 1. do 4. ure popoldne. Vladar je zaslišal tudi Goluchowskega. Fejervary je izjavil, da se vladar še ni odločil. Cesar ima še pomisleke proti tako radikalni izpremembi, kakor je nameravana volivna izprememba.

Prodaja drž. imetja.

Dne 3. t. m. je proračunski odsek v četrt ure rešil štiri zakone, ki se tičejo prodaje državnega imetja.

Finančni minister se pooblašča, da prodaja: 1. Vojaško skladišče in bolnišnico na Dunajski cesti v Ljubljani; 2. staro poslopje učiteljske pripravnice v Opavi; 3. staro vojašnico v Lincu, in 4. več stavbišč v Pragi. Zbornica še v tem zasedanju odobri nasvetovano prodajo.

Avstrijski katoliški shod in Čehi.

Češka katoliška narodna stranka je naznanila, da se ne udeleži avstrijskega katoliškega shoda. Svoj korak utemeljuje z ozirom na stališče, ki sta ga zavzela centrom in krščanski socialci v zadevi brnskega češkega vseučilišča. Čehi, ki so že prevzeli referate na avstrijskem katoliškem shodu, so odložili poročila.

Novi kitajski podkralj v Mukdenu.

Tokio, 4. okt. Novi kitajski podkralj za Mukden. Cao el Chen, je prišel v Mukden ter je oficijelno obiskal japonskega vojaškega poveljnika. Ob navzočnosti japonskih častnikov so nato Kitajci z versko ceremonijo zopet prevzeli cesarske grebeve v svojo posest.

Mir med Japonsko in Rusijo.

Tokio, 4. oktobra. Tajni svet je danes odobril mirovno pogodbo med Japonsko in Rusijo.

Volitve v gosudarstvenno dumo.

Car je 30. m. m. ukazal, da se morajo takoj izvršiti priprave za volitve v gosudarstveno dumo. „Vladni vestnik“ priobčuje določila o uvedbi gosudarstvenne dume in o volitvah.

Ojama — Finec?

General Korostovcev trdi, da je vrhovni zapovednik japonske vojske Ojama Finec. Njegovi rojaki žive v Narvi ter imajo zveze z visokimi japonskimi častniki.

Radi nekega zločina je ruska vlada iztirala Ojama na otok Sahalin, odkoder je pobegnil na Japonsko. Ojama je finska beseda in pomenja močvirje.

Novo rusko posojilo.

Pariz. Novo rusko posojilo na Francoskem bo znašalo eno milijardo frankov. Odber francoskih bankirjev in denarnih zavodov je nameraval izpočetka izposlovati v raznih deželah 1800 milijonov, a je slednjič določil eno milijardo.

Odstop ruskega finančnega ministra.

„Rusj“ poroča, da v kratkem odstopi ruski fin. minister K o k o v c e v. Finančni minister postane R o m a n o v.

Predsednik francoske republike v Madridu.

Madrid. Sem je prišlo 30 francoskih anarhistov, da strogo pazijo med anarhisti ob dohodu Loubeta v Madrid.

Novi Izgredi v Brnu.

Danes so došla o brnskih izgredih sledeča poročila:

Podrobnosti o demonstracijah v torek zvečer.

Ob 6. zvečer so se pričeli zbirati Čehi pred „Besednim domom“. Peli so češke narodne pesmi. A ker je proti njim nastopilo orožništvo, je množica šla razljučena vsled netaktnega postopanja orožništva na Glavni trg. O navalu na nemško knjigotržnico in na kavarno „Thonethof“ smo poročali že včeraj. Okna so pobili tudi na judovski sinagogi. Ranjeni so bili visokošolec P a j e k s sabljo nad desnim ušesom, neki J o z e f B u š e k na roki in v stegno je bil ustreljen trgovski potnik K r i c, ki so jih odvedli v bolnišnico. Mnogo oseb je bilo ranjenih s sabljami, s streli iz revolverjev in s puškinimi kopiti. A njihova imena oblastim niso znana, ker so jih obvezali češki zdravniki. Čehi so upustili kavarne: „Café François“, „Biber“, „Bellevue“ in „Moravia“. Razbitih je 1000 svetilk. Policisti so streljali na več krajih. Brnski župan W i s e r se je izjavil, da je došlo vojaštvo prepozno in sicer šele, ko so bile demonstracije že končane.

Včerajšnji izgredi v Brnu. — Pogreb Pavlikov.

Ob pol 3. popoldne so neznani storilci ustrelili iz revolverja na „Prestolonaslednika Rudolfa meščansko šolo“, ko so ravno zborovali nemški napredni učitelji. Ranjen ni bil nihče. Nato so pričeli metati kamne. Napadalci niso znani.

O rajnem Pavliku poročajo, da so vojak 49. pešpolka morali nastopiti proti „Besednem domu“, ker se bili obmetavani s kamni, lesom in z železom. Ranjenih je bilo več kakor 30 častnikov in vojakov, veliko pušk je postalo nerabnih vsled udarcev in po vrženih kamnih.

Pogreb Pavlikov ob 5. popoldne se je izvršil mirno. Na pokopališču je bilo več tisoč Čehov. Pri pogrebu so govorili poslanci P r a z a k, R e i c h s t ä d t e r, dr. B u l i n, dr. P l u k a r in dr. S e i d l. Ko so se pogrebci vračali od pogreba v mesto, sta nagovorila množico poslanca S e h n a l in R e i c h s t ä d t e r. Navduševala sta pogrebce k vztrajnosti v boju proti brnski občini, a danes naj se mirno razidejo. Množica je ubogala in se razšla. Nemci trde, da so našli pri rajnem Pavliku tri velike kamne in kuhinjski nož. Ker so pričakovale oblasti ob Pavlikovem pogrebu izgredov, je zasedlo vojaštvo ceste. Ker pa ni bilo pričakovanih izgredov, so se povrnili vojak, izvzemši ene stotnije v vojašnico.

Iz Brna poročajo, da so metali Čehi kamne v Varšavi na „Nemško društveno hišo“, na sinagogo in na druge nemške hiše. Pobite so šipe in poškodovane hiše. Čehi so sklenili, da skličejo v soboto v „Besednem domu“ shod, na katerem proglase bojkot proti nemškimi obrtnikom. Nemci zahtevajo, naj se prepove shod.

Zaradi brnskih dogodkov so se podali nemški poslanci D e r s c h a t t a G r e s s, K a t h r e i n, L u e g e r, P a c h e r, P e s c h k a in sveda tudi S c h w e g e l, rojen Slovenec in svojočasni slovenski pesnik, k ministerskemu predsedniku, da napravi v Brnu zopet red. Gautsch je rekel, da je konsignirana brnska posadka od 4. ure popoldne nadalje in pomnoženo orožništvo za 150 mož. Od 6. naprej bo patroliralo vojaštvo po mestu. Vojno ministrstvo je izjavilo, da 3. t. m. ni došlo poročilo, češ da je posredovalo vojaštvo prepozno. Moravski namestnik grof Z i e r o t i n je rekel, da je za preprečenje nadaljnjih izgredov vse storil. Izjemnega stanja ne bo potreba proglasiti, ker se nadja, da se prebivalstvo prej pomiri.

„Ldove noviny“ pišejo, da je povzročil Pavlikovo smrt kadet Modritzer. List pravi: „Bajoneti in sablje niso prav nič pomagale, kolikor časa so bili izzivani in napadani Čehi na brnskih ulicah. Dokler bomo živeli, ne pozabimo tega. Včerajšnji dogodki so dokazali, da je Brno češko mesto. Ako se takoj ne napravi remidura, je pričakovati v Brnu velike katastrofe.“

Knez nadškof goriški Andrej Jordan †.

Včeraj opoldne nam je naznanila brzojavka iz Gorice, da je umrl goriški nadškof msgr. A n d r e j J o r d a n. Bil je kot metropolit tudi višji pastir ljubljanske, tržaško-koprske, poreškopoljske in krške škofije na oteklih ter je imel naslov: „Metropolitilirski“, ki je združen z goriško nadškofijo od leta 1830., ko je bil njen sedež zadnjič za stalno prenešen v Gorico pod papežem Pijem VIII.

Že ko je prevzel nadškofijsko službo, je bil msgr. Jordan bolehen, in ta bolehnost je postajala vedno hujša ter ga je ovirala pri vsem njegovem delovanju, tako da je pri vsej dobri volji vendar zastalo vse njegovo delo. Pred nekaj tedni sme sporočili, da je obolel prav nevarno. Skozi leta je bolehal na želodcu in navadno ni živil drugega, nego čiste mleko. Posebno težavna se bila zanj birmanska pota in vizitacije. Ko je papež Pij X poklical škote goriške, zadrške in zagrebške nadškofije v Rim, da se posvetujejo o bogoslužju teh dežel, se je tudi on dvignil na daljno pot. Ta pot je bila pa tudi njegova — poslednja. V Rimu se mu je bolezen shujšala, in ko se je vrnil domov, je legel v posteljo. Ker se je skrbno varoval, mu je semtertje odleglo, a moči se mu niso več vrnile. Vkljub temu nismo pričakovali tako naglega konca.

Na dan svoje smrti včeraj je ob 9. uri je sam čital pisma, ki so došla po pošti; nato je podpisoval akte in ob 10. uri je govoril z zdravnikom. Potem se je pa nenkrat počutil jako slabo in previden z zakramenti za umirajoče je bil že mrtev ob 11. uri!

Srčni krči so uničili njegovo življenje! Smrt je nastopila vsled srčnega skrčenja po venodni slabosti.

Rajni metropolit je bil rojen v Gorici 29. novembra l. 1845. Oče mu je bil ondi gimnazijski profesor, ki je zvesto skrbel za vzgojo svojega sina. Dal ga je v latinske šole v Gorico, kjer je vstopil tudi v bogoslovno semenišče. Marljivo se je vdal učenju bogoslovne vede in ko je dokončal štiri letnike, ga je tedanji nadškof Andr. Gollmayr dne 6. junija 1868 posvetil za mašnika.

Mladi duhovnik je takoj potem stopil kot katehet v službo na mestnih šolah. Z mladostnim ognjem se je poprijel delovanja v šoli, toda prišla ga je ljuta bolezen, da je moral pustiti šolo in stopiti v začasni pokoj. Na rob groba ga je postavila bolezen, a po volji božji je zopet okreval.

Prav tačas je bil goriški nadškof brez kapelana; izbere si torej mladega Jordana, ki mu je vdano služil več let. Deloval pa je tudi v nadškofijski pisarni, izvolili so ga za ordinariatnega tajnika.

L. 1883 je postal spiritual v osrednjem semenišču. A tu ni ostal dalje nego tri leta. Zgodilo se je namreč, da je bil l. 1886 tedanji goriški prošt Evgen Valussi imenovan za škofa v Tridentu. Za njim pa je dobil proštijo A n d r e j J o r d a n.

Bil je izvoljen tudi v državni zbor za poslanca in je zastopal kmečke občine fur-lanske kot naslednik Valussijev. Izprva je bil član Hohenwartovega kluba in zelo priljubljen drug slovenskim poslancem. Podpiral je tudi vse njihove težnje.

Po smrti pokojnega kardinala M i s s i a ga je cesar imenoval dne 17. majnika l. 1902. za nadškofa in 9. junija ga je potrdil sv. Oče Leon XIII. — Dne 20. julija 1902. pa ga je posvetil slovesno v škofa poreško-puljski škof Janez Flapp ob navzočnosti ljubljanskega knežškofa Jegliča in tržaškega škofa Nagla.

Samo dobra tri leta je torej vladal svojo nadškofijo msgr. Jordan. Bil je blag mož, ki je vsem hotel najboljšo. — Njegovo zasebno življenje je bilo vzgledno. Ginja je bila njegova ljubezen do matere in sestre.

Svetila rajnemu metropolitu večna luč!

Stajerske novice.

Š Osebnosti. Finančni konceptni praktikant g. dr. J. L. R a i n e r je prestavljen od deželne finančne direkcije k okrajni finančni direkciji v Mariboru.

Š R a z p i s a n o je učiteljsko mesto na trirazrednici v Kostivnici.

Š Nadebudna mariborska mladež. Brata 16 in 17letni S k a l e sta bila že večkrat kaznovana radi tatvine in v ponedeljek dne 2. oktobra sta morala zopet v „lukuje“. Vlečila sta namreč v hiši svojih staršev — oče je uradnik — in pobrala vse dragocenosti, katere sta hitro zastavila in jo hotela popihati. Policija jima je v zadnjem trenutku prečrta la načrt. No, lepa mariborska bodočnost!

Š S t r e l a je 25. septembra udarila v hišo posestnika Korošca pri Sv. Duhu v Ločah. Hiša, gospedarsko poslopje in hlevi so pogoreli. Pogorelo je tudi nekaj živine.

Š N e m š k u t a r j i s o z m a g a l i zopet pri občinskih volitvah v V e s t e r n i c i.

Dnevne novice.

— D r. T a v č a r — o s t m a r k - d e u t s c h ? Dr. Teutscher postaja vedno bolj — Ostmarktdeutscher. Slučajno ob istem času, ko so mu združeni slovenski S o k o l i odrekli svoje zaupanje, mu je pa poslal svoj bratski pozdrav protestantovski v s e n e m š k i list moravskih Nemcev iz Brna: „Evangelischer Gemeindebote. Eine Monatsschrift für die Ostmarkdeutschen“, ki slavi njegove zasluge za boj proti katoliški cerkvi. Posebno veselje ima to glasilo protestantovskega vsenemškega klerikalizma nad Tavčarjevimi napadi na ljubljanskega škofa ter ga bodri, naj svoje geslo „Proč od Rima!“ kmalu pokaže tudi v dejanju. „Gemeindebote“ že kliče navdušeno: „Sonnenanfang über dir, mein deutsches Ostmarkvolk!“ Daleč je napredoval starosta ljubljanskega Sokola!

N o v i d e ž e l n i p r e d s e d n i k g. S c h w a r z je že prišel v Ljubljano. Cujemo, da je pri svojih obiskih prav lepo govoril slovenski. Včeraj zvečer se je deželni predsednik Schwarz zopet vrnil v Trst.

I s t r s k i d e ž e l n i z b o r. T r s t, 3. oktobra. Po zanesljivih informacijah je zelo dvomljivo, da bi se istrski dež. zbor sešel, ako ne pride do kompromisa med Hrvati in Italijani. Hrvaški zastopniki mislijo pri tem, da se počenja imeti Hrvate za važen faktor. Danes se snidejo v Trstu trije hrvaški in trije italijanski zastopniki. Hrvatje ne bodo popustili od svojih zahtev in če ne store tega Italijani, ne bo zbora.

— V i h a r v P u l j u. Dne 3. t. m. se imeli v Pulju silen vihar. Strela je udarila v ulici Tartini v hišo št. 40, šla skozi dimnik in oplazila v kuhinji gospodinjico, ki se je onesvestila. Gospodinjica je leva roka ohromela.

— H r v a š k e n o v i c e. N o v e z g r a d b e v Z a g r e b u. Meste Zagreb misli zidati več potrebnih poslopj. Tako bolnico, klavnico, bolnico za otroke itd. Usmiljeni bratje mislijo tam zidati manjše bolnišnico za kakih 120—150 bolnikov. — K a n d i d a t i z a p e r u š i č k i o k r a j. V perušičkem okraju bo kandidiral od mažarske strani T o d o r T o t h, od čiste stranke prava gospiški župnik Franjo C a n j u g a, od neodvisne opozicije pa M a r k o M i l e n o v i č. Dozdaj vlada še ni razpisala volitev v k o p r i v n i š k e m in v v u k o v a r s k e m volilnem okraju. — L i s t i p i š e j o, d a s e m i s l i „S e l j a č k a s t r a n k a“ z n a p r e d n o p o m i r i t i. Poslala je vsem opozicionalnim strankam pismo s svojim programom in v njem izrazila nado, da bi se združili vsi sinovi domovine in delali skupno na političnem polju ob času volitev. — N o v p e t r o l e j s k i v r e l e c. I. hrvatsko rudarsko društvo v Zagrebu je odkrilo 26. sept. t. l. v globočini 26 m precejšen petrolejski vrelc najboljše vrste. — S r e č k o A l b i n i v Z a g r e b u. Znani komponist Albini je napisal opereto, ki je imela na Dunaju velik uspeh. Zdaj jo mislijo uprizoriti v Zagrebu. Komponist pride ob tistem času sam tja, da izuri igralce in da ob predstavi dirigira. Hrvatje se tega vesele; mislijo ga zdaj zadovoljiti zato, ker je moral svoje dni za kruhom v tujino. To je pač navadna usoda domačih umetnikov. — N a H r v a š k e m s e p r e p i r a j o z a S t r o s s m a y e r j e v o z a p u š č i n o. Kakor je znano, je Strossmayer zapustil največ stolni cerkvi, potem pride na vrsto stolni kapitel in potem seminar. Zagrebška finančna prokuratura pa izjavlja, da je mogel biskup postavno razpolagati samo z eno tretjino svojega premoženja. Druga tretjina pripada cerkvi, tretja erariju. Naposled se potegujejo za zapuščino tudi mnogi njegovi sorodniki. — D e v e t u r n o d e l o v ž e l e z n i š k i s l u ž b i. Železniška uprava na Virtemberškem je uvedla 9urno delo. Isto ukrepanje tudi železniške uprave na Bavarskem in Badenskem.

— **Obiski tatov.** Ponoči 2. t. m. je bilo pokradeno v Žirovnici podom. pri Boharju. Ukradenega je bilo nekaj mesa, sladkorja, kruha in okoli 10 kron denarja. Tatvino je skoro gotovo izvršila neka družba, ki je okno s težavo in s pripravami odprla. Tudi na par drugih krajih so tatovi vlomili, pa so jih prepodili.

— **Vjeti tat.** Včeraj so vjeli končno tatu, ki je opetovano izvrševal hudodelstva v lomov in tatvin po ljubljanski okolici: Brezovici, Vnanji Notr. Gorici, Logu, Bevkah itd. Zadoje tatvine je izvršil v Bevkah pri posestniku vulgo Čakapuc. Zasledili so ga v gorji sobi, ko je pobral iz skrinje okoli 8 K denarja in več drugih vrednostnih predmetov. Gospodar je sklical več soobčanov, s katerimi ga je vjel in zaprl v klet v župnišče. Tu je tat denar zakopal med prst (okoli 250 dvornarskih novcev) ter razdrobil žago, s katero je uničeval železne ograje med okni na drobne kosce. Vse so potem orožniki, ki so na poklic prihitali in Bevke izsledili. Imena zviti tat noče izdati, kajti zadostuje naj, po njegovem mnenju, da je priznal hudodelstva tatvin. Odvedli so zlikovca na Vrhniko.

— **Statistiko uradništva na slovenskem ozemlju** prinaša „Omladina.“ Političnih uradnikov na Kranjskem je 21 Slovencev in 41 Nemcev (!); finančnih uradnikov je 27 Slovencev in 17 Nemcev. 1 Lah, 4 nezanesljivi; advokatov je 47 Slovencev, 10 Nemcev, notarjev 48 Slovencev, 4 Nemci, pri deželnem sekretarijatu je 5 Slovencev, pri deželnem sodišču v Ljubljani in v njega področje spadajočih okrajnih sodiščih 75 Slovencev, 13 Nemcev; pri okrožnem sodišču v Novem mestu in v njega področje spada jočih okrajnih sodiščih 43 Slovencev, 7 Nemcev; mestni ljubljanski konceptni uradniki so 4 Slovenci; pri trgovski zbornici sta 2 uradnika Slovencev; zdravnikov 57 Slovencev, 25 Nemcev, 12 Čehov, 2 Laha, 6 nezanesljivih; živinozdravnikov je 18 Slovencev, 3 Nemci; inženirjev je 16 Slovencev, 20 Nemcev, 20 Čehov, 1 Lah; gdetov 11 Slovencev (med njimi 2 Hrvat), 9 Nemcev, 11 Čehov, 3 Lahi, 3 nezanesljivi; agronomov 1 Slovenec, 6 Nemcev, 1 Lah.

— **Nenadna odpoved.** Neda ne je bil za dvornega svetnika pri upravnem sodišču imenovan praški advokat dr. Ant. Schauer, član mladočškega izvrševalnega odbora. Sedaj se je dr. Schauer nenadoma odpovedal svoji novi časti baje z družinskih ozir.

— **Strelna udarila v čredo.** Mate Cuk iz Zg. glava je gnal s svojo ženo s paše čredo ovac, od katerih je bilo 25 njegovih, ostalih pet pa njegovih sosedov. Naenkrat je nastal velik naliv in v stajo je udarila strelna. Ubila je vse čredo, a Cuka je samo omamila.

— **Čebele ukradene** so bile Francu O. nu, posestniku v Podutiku. Ukradena sta bila dva panja plemenjaka v vrednosti 20 K.

— **Za zgradbo češke cerkve na Dunaju** je izdal oklic grof Jan Harrach.

— **Sef generalnega štaba**, fcm. baron Beck, je nastopil štiritedenski dopust, katerega preživi v Opatiji.

— **Temperatura** se je v Novem mestu nenadoma znižala od 35 stop C. na 10 stopin C.

— **Okradeni zlatar.** V Gorici so tatovi vlomili v ulici Caserma v prodajalnicu zlatarja Savorgnanija in odnesli dragocenosti v vrednosti 6000 K.

— **Število slovenskih srednješolcev**, ki je l. 1880 znašalo 1450, je leta 1905 povišalo se na 3300, kar bi zadoščalo za šest slovenskih gimnazijev in dve realki.

— **30.000 kron** znaša glavni dobitek sreča v dovskega in sirotinskega zaklada društva upravninskega osebja dunajskih časnikov „Eintracht“. Opozorjamo cenjene bravce, da se vrši žrebanje ne preklecno 19. oktobra 1905. Srečke po 1 K se dobe v vseh menjalnicah, loterijah in tobakarnah.

— **Iz Belgrada** poročajo hrvaški listi: Nekdanji kapitan generalnega štaba Novakovič, ki je bil izpuščen pred kratkim iz ječe, je že pričel svojo akcijo proti niškim zarotnikom. Izdal je oglaš, v katerem pravi, da ne bo prej miroval, dokler ne pridejo vsi zarotniki pred vojni sod in dokler ne bodo vsi odpuščeni od vojske. Ti da so ubili kralja in kraljico in s svojim postopanjem užalili kraljevske avtoritete.

— **Nesreča rojaka v Ameriki.** V Pittsburgu se je ponesrečil 22letni J. Bolkovec. Sel je na delo in v eni uri ga je plin tako obžgal, da so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer je čez dva dni umrl. Doma je bil iz Preloške fare na Dolenskem, kjer mu še živi mati in oče in en brat.

Ljubljanske novice.

Kaj bo z mlekom?

Ljubljana — Port Artur. Piše se nam: Ves teden je bilo živahno po ljubljanski okolici. Casopisi so kar švigali iz rok v roke, od hiše do hiše. Ljudje, ki se niso nikdar brigali za javne zadeve, so zdaj nestrpnje pričakovali novic iz mesta. — Posebne so bili radovedni na poročilo o zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega. Tu se je imelo odločiti, ali bo mir, ali se začne boj. Združeni kmetovalci ljubljanske okolice so bili pedali županu Hribarju svoj ultimatum: Ali naj župan ljubljansko prebivalstvo pomiri do 4. oktobra, da se mirno pogodi s kmeti, ali pa se s 5. oktobrom ustavi dovoz mleka v mesto.

To je bil torej čisto pravičen ultimatum, kakor ga stavi ena država drugi, preden začne vojsko.

V rokah župana Hribarja je bila torej usoda naših zajtrkov. Župan Hribar pa tej nalogi ni bil kos. Storil je veliko nerodnost, ki se je takoj maščevala. Namestu da bi bil stopil sam kot zastopnik mesta v prijazen dogovor z zastopniki kmetovalcev, je nastopil proti njim v občinski seji z oholim preziranjem, kakor bi bili vsi njegovi slugi, ki ga morajo ubogati. Pri vsakem boju za cene ali za plače se doseže vedno največ s prijaznostjo, a posledica neprijaznosti je vselej mezdni boj — štrajk.

Gotovo bi bil župan Hribar izlepa dosegljivo zmerno ceno, ker izpočetka ni bilo v ljubljanski okolici pravih nič bejevitiga duha. Saj jih vidimo, kako flagmatično in ravnodušno hodijo vsak dan po ure daleč za svojim zaslužkom.

A kaj je storil župan Hribar? Najprej je prezirljivo rekel, da tako brezumno pisanje On lahko v koš vrže. Kaj bodo taki kmetovalci pisali mestnemu županu, kot bi bili Njemu enaki! Nato se je jel norčevati: Bom pa vseeno prečital pismo, ker je „preznačilno“. Naj le začne kmetje je zbadal, potem je Nam le čestititi; se bo vsaj pokazalo, kako znamo Mi premagati kmeta. Dobro polovica mlekarja je že na naši strani, se je hvalil, imenoval okoličanske mlekarje „brezvestne agitatorje“, ki „slepijo“ in „predrzno izzivajo“, ter je sklenil svoj odgovor s pozivom da se naj meščanstvo z vse odločnostjo ustavi kmetovalcem. S tem je bila vojska napovedana. — Se nikdar ni noben mestni župan tako lahkomišljeno in oholo postopal v najvažnejši mestni zadevi — v preskrbovanju z živežem!

Kakor smo rekli, so bili do tega trenutka kmetje pripravljeni na vsak dogovor. A ko so izvedeli o občinski seji, se je vse prebrnilo. Ko so čitali okoličani v listih poročilo, kako je bila zavržena njihova ponudba, tedaj je zavrsalo med njimi. „Tako se govori znam!“ so klicali. „Ali smo mi mestni hlapci?“ „Boj kotirajmo mesto!“ Takoj so se organizirali, in še tisti, ki so bili prej pripravljeni, se vdali, so zdaj potegnili z drugimi in sklenili zavezo, da se ne vdajo za nobeno ceno. V vsaki vasi so določili zaupnike, ki so šli od hiše do hiše in naredili v velikem krogu poldrugo uro v polumeru okoli vsega mesta popolno blokado. Kakor sovražnik, ki oblega mesto, so zastavili svoje straže na vseh potih, ki vodijo v mesto. In tako si stojita zdaj nasproti dva zastražena pasova: Ob mitnicah mestni pazniki, ki stražijo mesto proti okolici, zunaj ob cestah pa kmečki pazniki, ki stražijo okolico proti mestu.

Danes zjutraj so bili prvi na nogah žandarji. Na vse zgodaj so že hodili po vaseh in rekli mlekaricam, da lahko brez skrbi vozijo v Ljubljano, ker jih ne sme nihče ustaviti ali jim s silo braniti, da vozijo v mesto. Ogromna večina mlekaric pa se ni zmenila za to, in če j: žandar vprašal: „Mati, ali imate pripravljeno?“ je rekla: „Imam, peljem pa, kadar sama hočem“. Tačas je bil pa že okoli mesta zastražen ves pas. Ob cestah in po polju so stali možje, ki so pazili na vsak voziček. Nikomur niso rekli nič žalega, samo vsakoga so prav pomenljivo pozdravili. Videli smo n. pr. na plotu sedečih šest mož, sredi med njimi je bil žandar z nabito puško. Pride mimo ženska z vozičkom. „Mati, imate korajžo, da mleko vozite?“ jo vprašajo. „Samo peteršilček in korenje!“ se odreže in vozi dalje.

Vršilo se je vse večinoma v popolnem miru, samo par burnejših slučajev se je menda primerilo. Nekoga so naznanili orožniki, ker je udaril s koso ob tla pred mlekarico. Najbolj trdno so držali Posavci in St. Vidci; nekaj mleka je prišlo samo od Laverce, po Poljanski cesti in z Barja. Z Viča so bile mlekarice prejšen večer dostavile nekaj mleka, a se izjavile, da z drugim jutrom prenehajo. Na vprašanje, ali upajo, da na ta način zmagajo, odgovarjajo kmetje: „Gotovo. Če držimo vsi skup.“

Pri šiški je bil neki mlekarici prevrnjen voziček. V tukajšnjih prodajalnicah mleka se prodaja danes liter mleka po 20 vin.

Tako je bila danes zjutraj Ljubljana — brez mleka! Ni bilo prijetno, ko smo čakali na zajutrek, pa ga ni bilo od nobene strani. Izkušali smo po seldško s črno kavo, a nam ni šla v tek. Dolgih obrazov je bilo po mestu vse polne. Dajte nam mleka, pravimo, in pogodite se med sabo, kmetje in gospodje na magistratu, da se ta neokusna šala kmalu konča!

Združeni kmetovalci nam poročajo: Vsi tisti, kateri želijo mleko in so pripravljeni po 20 v. liter plačati, se lahko obrnejo pisмено na združene kmetovalce v Ljubljani, kateri jim preskrbijo donaslece.

Iz Dravelj nam pišejo: Imenitno zna računati „Slov. Narod“, mi kmetje ga le občudujemo za njegovo modrost. Kako on natančno preračuni, koliko mleka daje ena krava na leto in piše, da krava molze 14 mesecev; koliko mesecev pa ima leto? Gospodom pri „Narodu“ ni znano, da krava nosi 9 mesecev in da pred teletenjem najmanj 2 meseca ne molze; to mora vsakemu izobraženemu človeku biti znano, sicer nam je pa prenemumno, da bi mi na takšne bedarije, kakoršne piše „Narod“, odgovarjali. Sedaj je on pokazal, kakšen prijatelj kmeta da je. Kako nas zmerja in psuje o vsaki priliki z oderuhi, lenuhi, pijanci, goljuhi itd., kako se v svilo oblačimo, da same 5 mesecev na leto delamo, ves drugi čas pa ležimo in samo jemo in pijemo. Kmetovalci cele Kranjske! To je razžalenje našega stanu. Če tudi smo kmetje, pa smo ljudje in poštenjaki; mi se moramo leto in dan ubijati od zgodnjega jutra do poznega večera, ako hočemo preživiti sebe in svojo družino, ako hočemo vstati na svoji grudi. Le redko kdaj pride na našo mizo pečenka in prav redko si smemo privoštiti kozarc vina. Le pogledajte nas, kakšni trpini da smo! Že na obrazu nam lahko berete, da si ne moremo privoščiti, kakor Vi v mestu. Le pogledjte enkrat naše žuljeve roke! Vse boljše moramo predati, da zamoremo poplačati davke, vse boljše Vam prinesemo v Ljubljano, da se vam bolje godi, za nas je pa dober krampir. In zdaj si ta nesramni list, kateri se nam je dosedaj zmiraj prilizoval, dovoli nas tako sirovo in lažljivo napadati in nas blatiti pred svetom. Kmetovalci, sotrpini, zapomnimo si ga! Kar si je sedaj dovolil, to si bode še večkrat! Kmetovalci! v boj za našo čast, za naš stan in za našo grudo! Draveljčani.

S Posavja poročajo: Župan Hribar, glavni ravnatelj banke „Slavije“ je predlagal v občinski seji mestnega magistrata, da mora imeti vsaka mlekarica na vozu tablico z imenom, mi mu pa povemo, da bomo naredili tablice na voz, pa njegove table od banke „Slavije“ bomo potrgali z naših hiš in jih na voz pribili ali pa mu jih bomo nazaj poslali. Gospod župan, Vi nas le tedaj poznate, ke dar Vam denar prinesemo, drugače nas pa zaničujete, ne premislite pa ne, da marsikateri tisečak od nas zaslužit. Ako Vam mi odpovemo, potem se Vam bode Vaša modra glava nekoliko povesila, in to bomo tudi storili. Ako ne mirujete, Vas še bomo v drugih listih priporočali, da Vas kmetsko ljudstvo bolje spezna. Ne mislite, da smo tako nemumni, kakor nas sodite.

Več kmetovalcev.

Materam, katere imajo male otroke, pa v Ljubljani ne dobije mleka, smo mi pripravljene zastoj postreči, ako pridejo na naš dom.

Kmetje iz ljublj. okolice.

Kmetovalci iz ljubljanske okolice nam poročajo, da so sklenili, da bodo držali toliko časa ustavljenje mleka, da se jim ugodí cena 20 v. za liter, ako bi se pa ne mogli zblížiti z mestom, potem na naredijo svojo mlekarno in začnejo pošiljati mleko v Trst, kjer stane liter 28 v.; toliko časa bodo pa delali sirovo maslo, za katerega je veliko vprašanje. Onim, ki jih hečevo zatirati, pa želijo dober tek pri prežgani juhi!

Neresnica je, kakor se nam danes poroča, po mestu razširjena govoric, da bi loška mlekarica bila pripravljena dati mleka v Ljubljano po 10 v. liter. Podjetnik ni v nikaki zvezi z županom.

Posestnik iz Posavja nam piše: „Narod“ piše o nas, da smo goljuhi, izpitani magnati in oderuhi. A naj le pride tak pisac pogledat, kako se nam magnatom godi na polju in v hlevu! Koliko prej imovitih posestnikov je zdaj že propalo ali so silno zadolženi! Mi ljubljanski okoličani moramo delavce mnogo dražje plačevati, kakor pa kmetje po drugih krajih. Letos smo ob žetvi plačevali ženice po 1 gld. 50 kr. s hrano, tako da nas je stal z vsem skupaj delavec po 2 gld na dan. Cena „brozgi“, kakor piše „Narod“, se ne sme vzdigniti, to je res, a mi Posavci prodajamo le naravno mleko, ne pa brozge. Ljubljanski magistrat ima dolžnost, da skrbi, da se brozga ne prodaja.

Nepoštenost in hinavščina očita „Narod“ „Slovenca“ v pisanju o

mlečni zadevi. A „Slovenec“ zavzema pri tem tisto stališče, ki je edino pošteno in vredno dostojnega političnega lista. Nepošten je bil „Narod“, ki je svoje bravce čisto enostransko in informiral, ker je priobčeval arabsko sirove dopise onih, ki kmeta sramote, kmečke dopise, ki jih je dobil, je pa vse zavrzel. S tem je Ljubljancem slabo ustrezelo. Mi nikogar ne zmerjamo in nikomur ne kratimo zaslužka ali hrane. Pač pa smo odprli svoje predale vsem slojem, da pošteno in odkrito povedo o njih svoje gospodarske težnje. Gospodarske stvari se ne smejo vlačiti v osebno politiko, to je naše stališče bilo vedno in je tudi zdaj. Vsak človek pa ima pravico, da se posluša njegov glas, bodisi baron ali kmet, meščan ali poljedelec, delavec ali uradnik, ker le iz dogovora se dá doseči pametna pogodba. Torej naj oni, ki jim kak dopis v „Slovenca“ ni všeč, napišejo svoje misli in jih naj nam pošljejo! Prepričani smo, da dosežemo na ta način več, kakor s takim puhlim zmerjanjem, kakor dela „Narod“. Občni blagor, za katerega smo poklicani delati, se doseže le, če se upoštevajo glasovi vseh stanov! Uredništvo „Slovenca“.

Iz delavskih krogov smodebilo z ozir m na včerajšnji „Narod“ danes opoldne jako zanimiv dopis. Dopis priobčimo.

Ij **Cesarska maša.** Včeraj ob 10. je opravil v stolnici mil. gosp. stolni dekan Andrej Zamejic pontifikalno sveto mašo za Nj. Veličanstvo presvetl. cesarja. Sv. maše so se udeležili dež. glavar Oton p. l. Detela z dež. odbornikom g. Grasselijem, zastopniki vseh c. kr. uradov, srelnih šol, magistrata in mnogo drugega občinstva.

Ij **Hrvaški pevci v Ljubljani.** Hrvaško pevsko društvo „Kolo“ namerava prirediti v Ljubljani koncert.

Ij **Volilna reforma** tudi predsinoči ni prišla na dnevni red občinske seje. Delavci pravijo, da se zate dela toliko hrupa zaradi mleka, da bi se odvrnila pozornost delavcev od volilne reforme.

Ij **Ljubljansko II. državno gimnazijo** prično sigurno graditi prihodnjo pomlad.

Ij **Priporočljiv tapetnik** je I. Z. Izučen je sicer čevljarstva, pa mu menda ta stan ne diši. Pred par dnevi je dobil od nekoga gospoda v popravilo dve žimnici vredni 80 K. ki ju pa ni popravil, ampak prodal na starini za prav ničnostno ceno. Policija je čevljarja aretovala in ga bode izročila sodišču.

Ij **Tujci v Ljubljani.** Meseca septembra t. l. je došlo v Ljubljano 4200 tujcev — 309 manj kot meseca avgusta in 100 več kot v istem mesecu lanskega leta.

Ij **Nezgoda na Trnovskem pristanu.** Danes opoldne je neki voz s konjem zdrčil s trnovskega pristana v Ljubljano. Konje so hitro rešili, voz pa je šel popolnoma v vodo, vendar so ga pozneje s pomočjo ljudi potegnili iz vode.

Ij **Najden** je bil dne 28. pret. m. na Sv. Petra cesti velik zavitek različnih sladkarij, ki se nahajajo na mestni policijski stražnici. Kdor jih je izgubil, naj pride ponje, da se ne pokvari. — Najden je tudi zlat ščipalnik in manjša vsota denarja.

Ij **Tatvina.** Gostilničarki Ani Debevčevi je bilo v noči 3. na 4. t. m. ukradenih iz njive na Mirji 150 zeljnatih glav. Osumljenec je baje znan.

Ij **V Gorici** je otvoril g. J. o. s. M. a. k o v e c pleskarsko obrt.

Po svetu.

Domače živali pred potresom v južni Italiji. Kakor pravijo prebivalci tistih pokrajin, ki so bile ob potresu močno prizadete, se domače živali tiste noč, ko se je zgodila proti jutru potem katastrofa, to na svoj način prej naznanjale. Potres je bil preti jutru ob pol treh in okrog polnoči so postale domače živali zelo nestrpnje. Psi so zelo lajali, petelinje so peli neprenehoma, svinje so letale po stajah brez miru semintja itd. Mogoče je vse to zapopadeno v nekaterih posebnih čutilih, ki jih človek nima. Tako morda kakor ptice, ki vedo natančno za smer, kamer letijo v jeseni ali čebele, ki se posebno odlikujejo v sličnih zmožnostih. Morda so spoznale živali iz atmosfere, da se bliža katastrofa? Seveda je to komaj mogoče — zlasti pri tektoničnem potresu. Drugače pa je, ako je postal potres vulkaničnem potes.

Kako se je igralec rešil žene. Izvošček Abelard vozi po Parizu svoj voz s taksomerom. No, pa ni bil to vedno mež, ki sedi visoko na kozlu in vodi dvoje kljuset preko cest in ulic. Včasih je bil izvošček Abelard gledišni igralec, včasih je imel na leto 10000 frankov. Srečno je živel tedaj in srečen bi bil ostal tudi dalje, da se ni pokazala nekoč — njegova žena. Ksantipa je bila in hudo ga je zasledovala na vseh njegovih potih. K sodniku je šla

in izposlovala je tam, da ji je moral neljubiti mož odstopiti del svoje plače. Ampak to je bil karakter! Sklenil je, da ne, pa je raje pustil službo, kakor svoj sklep. Tiho jo je mislil popihati daleč kam, ali Ksantipa mu je bila za petami! Na Grško je mislil, bogvekam vse, ali ženska mu je prečrtala vsa pota. Ne, ostal je „mož je klen“. Da ji ne bi stalno ničesar plačal, je šel za izročila. Tam ga ne more sodnija kontrolirati, koliko dobi in koliko je treba, da odstopi svoji Ksantipi.

Naročajte se na „Slovenca“!
Nabirajte novih naročnikov!
Cim več bo naročnikov, tem bolj se bo „Slovenec“ izpopolnil in več bo nudil svojim čitateljem.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. oktobra. V današnji seji sta po prečitani došli vlog govornika notranji minister in minister za deželno brambo. Nato je izjavil predsednik, da je odtegnil včeraj Sternbergu besedo, ker ga je napačno razumel, preklicuje svojo odredbo ter prosi Sternberga, naj se obnaša po parlamentarnem redu. Sternberg izreče na to svoje obžalovanje ter mirno brez kakih razburljivih prizorov nadaljuje svoj govor. Po končani debati o vladni izjavi bo poslanec Šuklje utemeljeval nujni predlog za splošno in enako volivno pravico.

Dunaj, 5. oktobra. Italijanski klub je vložil dva nujna predloga: 1. Dovolj se naj tržaški občini, da s svojimi in s stroški drugih italijanskih občin ustanovi pravno in modroslovno fakulteto z italijanskim učnim jezikom; 2. da se priznajo vseučiliški študiji v Italiji tudi v Avstriji z edino izjemo, da se morajo absolvirani pravniki podvreči še eni izkušnji pri prizivnem sodišču svojega prebivališča.

Reka, 5. okt. Govori se, da je resolucija hrvatskih poslancev napravila na dunajske vladne kroge velik utis. Isti se boje, da nastane nevarnost za Avstrijo, ako pride do sporazuma med Hrvati in Madjari in da ne bodo mogli računati na Hrvate, ako se enočasno z Madjari poostre do skrajnosti.

Reka, 5. okt. Resolucijo hrvaških poslancev niso podpisali dalmatinski poslanci avstrijskega drž. zbora in ne Istrani, baje radi magiarofilskega duha resolucije.

Praga, 5. oktobra. Iz raznih čeških mest in industrijskih krajev so naznanjene deputacije delavstva k manifestaciji za splošno in enako volivno pravico dne 10. oktobra. V delavnicah železa in strojev so se delavci dogovorili z gospodarji, da 10. oktobra ne bodo delali. Oklic delavstva k demonstraciji 10. oktobra je policija za praški okraj prepovedala.

Brno, 5. oktobra. Danes je mir. Ker močno dežuje, tudi to preprečuje nadaljnje demonstracije. Poroča se, da Pavlik ni bil tako ranjen, da bi bil moral umreti. Zavezal ga je neki zobozdravnik, ki mu je pozabil zavezati predteto arterijo in tako je Pavlik izkrevavel.

Budimpešta, 5. oktobra. Fejervary se je z Dunaja vrnil v Budimpešto ter poročal ministrstvu o avdijenci ter o nekaterih izpremenjenih točkah programa. V ponedeljek bo zopet sprejet skoro gotovo s Kristoffijem od cesarja v avdijenci.

Peterburg, 5. okt. Steslja teži častnik Našin, da ga je Steselj imenoval „ogleduha“ in „lopova“ ter izgaal iz urdnjave, ker je v „Novem kraju“ resnično poročal o položaju Port Arturja. Steselj je okrevaval od mrtvoudnega napada.

Peterburg, 5. novembra. Z ozirom na nove organizacije ruske mornarice so dobili vsi mornariški častniki, katerih izobrazba več ne zadošča novim določilom, obvestilo, da bodo umirovljeni, predno dosežejo za umirovljenje zadostno službeno dobo.

Moskva, 5. oktobra. Ob 7. zvečer včeraj se je na metropolitanskem vrtu razletela bomba

Moskva, 5. oktobra. Patulje hodijo po mestu, da preprečijo umore, ki se vsak dan dogajajo.

London, 5. okt. Na Finskem so novi resni nemiri, Vrše se krvavi boji. Vsak dan je pričakovati ondi splošne ljudske vstaje.

Kronstadt, 5. oktobra. Tu se je zopet pričela delavska stavka.

Berolin, 5. okt. V južni Afriki so na teritoriju, ki je pod nemško oblastjo okrili veliko zaroto Burov proti vladi in nemškim naselnikom.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
4	9. zveč.	733,2	8,1	sl. jug	jasno	0,0
5	7. zjut.	730,0	10,6	"	obl.	
5	2. pop.	727,4	10,1	sl. ssvzh.	dež	

Srednja včerašnja temp. 7,6°, norm. 12,3°.

Vabilo

na
javen shod
in
redni letni občni zbor
slov. kat. društva za radovljiški okraj
na Ovsisah pri Podnartu
v nedeljo, dne 8. oktobra 1905, ob 4. uri pop.

VSPORED:

1. Nagovor predsednika, Jan. Vurnik.
2. Poročilo drž. in dežel. poslanca, Jos. Pogacnik.
3. Govor, dr. Evg. Lampe.
4. Poročilo tajnika in blagajnika, Mat. Mrak.
5. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

V slučaju lepega vremena se bode zborovalo pred župniščem

K obilni udeležbi vabi

odbor:

Matija Mrak Janez Vurnik
t. č. tajnik in blagajnik t. č. predsednik.

Pri zgradbi vodovoda v
Hotederšici se za prekopavanje
zemlje iščejo

2038 3-1

delavci
proti primerni plači.
Več se izve ravnotam.

Panorama Kosmorama
Dvorni trg št. 3, pod „Narodno kavarno“.

2036

Ta teden

NORVEŠKA.

2035

Razpisuje se služba
organista in cerkvenika

Prednost ima oženjen rokodelc.

Župni urad Podgradom, P. Rudolfovo.

Naprodaj je vsa novo izdelana
sobna oprava.

Več se izve pri Jos. Brščaku, poslovodja „Gosp. društva“ pri Sv. Mihelu.

2037 3-1

Velecenjene gospodinje!

Zahtevajte pri nakupovanju makaron in nudelnov Vam v korist edino le spodaj označene.

1045 26-21

Službe išče 2039 3-1

Kuharica
najrajši v župnišču.
Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Naravni dobri

brinjevec
1673 16-9 se dobi pri
L. Šebeniku v Sp. Šiški.

Sprejem

učenca
kojega veseli ključarska obrt.
2620 3-3 Nastop takoj.
J. Rebek, ključavničar, Ljubljana.

Dva izvežbana

2030

6-3

rezbarja

sprejme takoj v trajno delo

Janez Okorn, mizarski mojster v Škofjiloki.

Večja trgovina

z mešanim blagom v mestu na Dolenjskem, katera je prav dobro vpeljana,

se prodaja

iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji
Kje pove upravn. 1963 3-3

Žrebanje nepreklicno
19. oktobra 1905

Glavni dobitek
kron 30.000 kron

Srečke vdovskega in sirotinskega zaklada à 1 K

se dobé v vseh menjalnicah, c. kr. tobakarnah in loterijskih kolekturah, kakor tudi pri menjalni akcijski družbi „Merkur“, Dunaj I., in njenih filijalkah.

1979 4

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna zvršitev naročil na borzi

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile 10 in 13. Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestal nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic

18 150-107